

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 11.12.2007
KOM(2007) 798 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**„Členské státy a regiony provádějí Lisabonskou strategii pro růst a zaměstnanost
prostřednictvím politiky soudržnosti EU na období 2007–2013“**

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

„Členské státy a regiony provádějí Lisabonskou strategii pro růst a zaměstnanost prostřednictvím politiky soudržnosti EU na období 2007–2013“

1. Úvod

Toto sdělení podává prvotní přehled výsledků jednání o nové generaci strategií a programů politiky soudržnosti na období 2007–2013¹. Tvoří tak součást souboru opatření souvisejících s Lisabonskou strategií, neboť přináší podrobné hodnocení pokroku v jednotlivých oblastech činnosti v průběhu prvních tří let obnovené Lisabonské strategie pro růst a zaměstnanost, jež byla přijata v roce 2005. Ukazuje zejména, jak zásadní význam měla obnovená Lisabonská strategie pro růst a zaměstnanost pro nové programy a strategie politiky soudržnosti. S ohledem na zasedání Evropské rady na jaře 2008 se toto sdělení zabývá také možnou úlohou programů politiky soudržnosti v dalším pokroku Lisabonské strategie během jejího příštího tříletého cyklu.

2. ÚSTŘEDNÍ ÚLOHA POLITIKY SOUDRŽNOSTI V LISABONSKÉM PROCESU

Na základě reformy navržené Komisí v roce 2004 a schválené Parlamentem a členskými státy v roce 2006 se evropská politika soudržnosti stala jednou z hlavních politik Společenství pro provádění agendy EU pro růst a zaměstnanost. Reforma, která se nedotkla tradičních zásad² politiky soudržnosti, zavedla několik nových prvků s ohledem na potřebu více zaměřit omezené zdroje, jež jsou k dispozici, zejména na podporu udržitelného růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti.

- Politika soudržnosti získala explicitnější a transparentnější strategické zaměření, které se poprvé projeví prostřednictvím rámce známého jako strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost, které přijala Rada dne 6. října 2006³, a je v souladu s lisabonskými integrovanými hlavními směry⁴. Tento rámec podporuje členské státy a regiony v tom, aby se zaměřily na takové oblasti investic, které přispívají k provádění národních programů reforem a současně zohledňují situaci v jednotlivých zemích a regionech. Stanoví tytéž tři priority, jež zaujímají ústřední místo ve strategii pro růst a zaměstnanost, a to:

- učinit Evropu a její regiony přitažlivější pro investice i práci,
- podporovat inovace, podnikání a rozvoj znalostní ekonomiky,

¹ Tyto údaje vycházejí z nejnovějších informací o nových programech, jež členské státy předložily k 27. listopadu 2007.

² Kapitola IV nařízení Rady č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 uvádí zásady pomoci politiky soudržnosti EU (doplňkovost, provázanost, koordinace, soulad, programování, partnerství, územní úroveň provádění, proporcionální intervence, sdílené řízení, adicionalita, rovnost žen a mužů a zákaz diskriminace a udržitelný rozvoj).

³ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/osc/index_en.htm

⁴ http://ec.europa.eu/growthandjobs/pdf/integrated_guidelines_en.pdf

– vytvářet více pracovních míst a lepší pracovní místa.

- Od členských států se požaduje, aby vyčlenily převážnou část svých finančních přidělů na investice, které by mohly významně přispět ke splnění lisabonských cílů⁵. Evropská rada na zasedání v prosinci 2005 uvedla, že právě tyto intervence mohou mít největší dopad.

Ustanovení o vyčleňování prostředků jsou povinná jen pro státy EU-15, avšak Komise vyzvala všechny členské státy a regiony, aby soustředily své výdaje na intervence, které mohou podpořit strukturální reformy plánované v národních programech reforem. Vyčleňování prostředků představuje měřítko, pomocí něhož bude možné sledovat pokrok v úsilí o zajištění toho, aby programy zůstaly v celém období 2007–2013 zaměřeny na investice podporující růst a vytváření pracovních míst.

- Vztahy mezi správou národních programů reforem a programy politiky soudržnosti byly posíleny díky novým mechanismům podávání zpráv zavedeným jak v rámci Lisabonské strategie, tak i politiky soudržnosti. Tyto paralelní postupy zahrnují pravidelné podávání zpráv o přispění politiky soudržnosti k většímu růstu a zaměstnanosti a umožňují křížovou kontrolu mezi oběma oblastmi v zájmu zajištění konzistence. Ve svých zprávách o provádění Lisabonské strategie členské státy v tomto roce poprvé věnovaly zvláštní kapitulu úloze politiky soudržnosti, což se od nynějška stane běžnou praxí.
- V rámci politiky soudržnosti jsou členské státy povinny podávat každoročně zprávy o vyčleněných investicích financovaných každým operačním programem. Každá země navíc v letech 2009 a 2012 předloží strategickou zprávu s informacemi o příspěvku politiky soudržnosti k lisabonské agendě. Na základě těchto zpráv vydá Komise v letech 2010 a 2013 zprávu obsahující shrnutí příspěvků jednotlivých států a vyjádření ohledně vhodnosti a potřeby přizpůsobit programy novým výzvám.
- Reforma politiky soudržnosti umožnila větší převedení odpovědností na místní a regionální partnery. Díky soustředění místních a regionálních poznatků, odborných znalostí a zdrojů a díky vytvoření ucelených a individualizovaných místních a regionálních strategií se může politika soudržnosti lépe zaměřit na investice, jež mají nejvyšší dopad na růst a zaměstnanost. Decentralizace může přispět k lepší správě na všech úrovních prostřednictvím posílené odpovědnosti a pocitu ztotožnění na základě Lisabonské strategie.

Splnění Lisabonské strategie vyžaduje stálé společné úsilí a angažovanost evropských orgánů, členských států a regionů. V roce 2007 členské státy a Komise úzce spolupracovaly na přípravě národních a regionálních strategií, jejichž cílem je podpořit investiční priority stanovené v národních programech reforem a v doporučeních pro jednotlivé země, která přijala Rada⁶. Jelikož jsou výchozí pozice jednotlivých evropských zemí a regionů odlišné, je zároveň třeba při provádění lisabonských cílů přihlížet k individuálním souvislostem a problémům. Ve všech 27 členských státech již tyto strategie byly přijaty, avšak teprve nyní se začíná skutečně pracovat na zajištění toho, aby bylo díky těmto programům zdvojnásobeno úsilí ve prospěch růstu a zaměstnanosti. Bude důležité, aby se v tomto úsilí pokračovalo po celé období 2007–2013 a aby prostředky nebyly převedeny na méně prioritní oblasti.

⁵ Čl. 9 odst. 3 a příloha IV nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, (Úř. věst. L 210, 31.7.2006, s. 25).

⁶ Závěry ze zasedání Evropské rady na jaře 2007.

3. HLAVNÍ RYSY PROGRAMŮ POLITIKY SOUDRŽNOSTI NA OBDOBÍ 2007–2013

3.1. Zajištění provázanosti s národními programy reforem

Během jednání s většinou členských států spolu intenzivně spolupracovaly subjekty odpovědné za koordinaci provádění národních programů reforem na jedné straně a subjekty odpovědné za přípravu programů a strategií politiky soudržnosti (národní strategické referenční rámce – NSRR) na straně druhé. Značný počet NSRR obsahuje popis toho, jak je tato spolupráce organizována, což je nový a velmi důležitý faktor, neboť jen v několika zemích jsou za oba politické procesy odpovědná tatáž ministerstva. V některých zemích rozhodly vnitrostátní orgány o tom, že účinná koordinace vyžaduje administrativní změny. Nicméně členské státy, kde tato spolupráce dosud zcela nefunguje, budou muset v oblasti koordinace vyvinout větší úsilí.

3.2. Zaměření na lisabonské priority

Celkový rozpočet na evropskou politiku soudržnosti na období 2007–2013 činí 347 miliard EUR (v běžných cenách). Tato částka bude doplněna o spolufinancování z vnitrostátních veřejných a soukromých zdrojů ve výši přibližně 160 miliard EUR. Díky přispění vnitrostátních veřejných a soukromých zdrojů tak budou programy politiky soudržnosti v letech 2007 až 2013 každoročně disponovat více než 70 miliardami EUR.

Strategie stanovené členskými státy pro programové období 2007–2013 naznačují, že dochází ke zřetelné změně zaměření ve prospěch klíčových lisabonských priorit. Podle ustanovení o vyčleňování jsou členské státy EU-15 povinny investovat převážnou část svých finančních přidělů⁷, a to 60% prostředků pro regiony spadající pod cíl Konvergence a 75% prostředků pro regiony spadající pod cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, do oblastí, jež jsou klíčové pro investice na podporu růstu a vytváření pracovních míst. Pro státy EU-12 jsou tyto cíle dobrovolné, avšak všechny nové členské státy vyčleňování prostředků provádí, i když v různé míře.

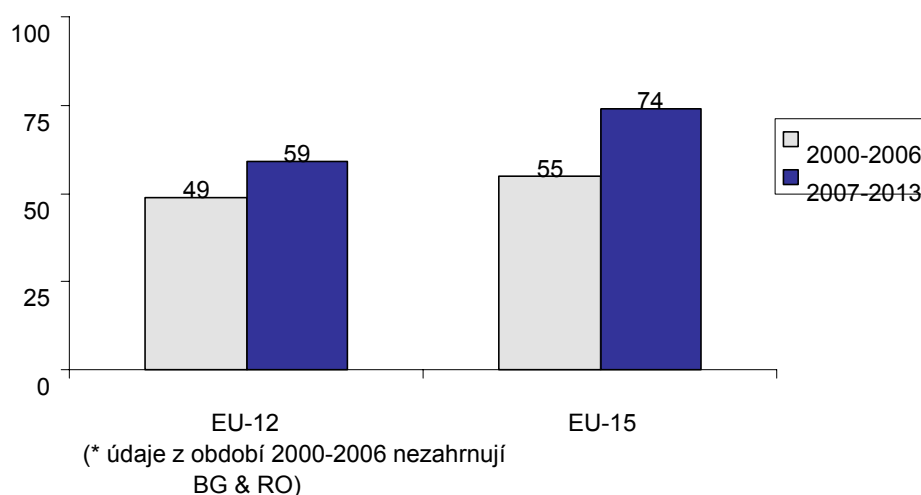
Z celkového hlediska jsou výsledky povzbudivé. V nejméně rozvinutých regionech ve státech EU-27, na něž se vztahuje **cíl Konvergence** a kterým je určeno více než 80% zdrojů politiky soudržnosti, má být **65% prostředků** investováno do cílů souvisejících s Lisabonskou strategií. To představuje **zvýšení o 11 procentních bodů** ve srovnání s předchozím programovým obdobím. Regiony s programy spadajícími pod **cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost**, kterým je určeno 16% zdrojů politiky soudržnosti a které tradičně musely soustředit své omezenější přiděly na nejvýnosnější investice, mají v úmyslu i nadále investovat převážnou část svých prostředků, tj. **82% celkové částky na období 2007–2013**, do priorit souvisejících s Lisabonskou strategií.

Z okolností přirozeně vyplývá, že mezi zeměmi EU-15 a EU-12 existují rozdíly. U členských států EU-15, pro které je vyčleňování povinné, se očekává, že příslušná čísla budou poněkud vyšší, a to **74% pro cíl Konvergence** a **83% pro cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost**, třebaže se tyto procentní údaje mezi jednotlivými členskými státy a regiony značně liší.

⁷ Čl. 9 odst. 3 a příloha IV nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, (Úř. věst. L 210, 31.7.2006, s. 25).

V členských státech EU-12 (pro které nejsou ustanovení o vyčleňování závazná) by se mělo jednat o přibližně o **59%** pro cíl Konvergence, což je tentýž výsledek, jehož bylo dosaženo u velmi omezeného počtu programů těch členských států, které získávají prostředky v rámci cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

Míra vyčleňování prostředků pro regiony spadající pod cíl Konvergence v EU-12* a EU-15
Srovnání období 2000-2006 / 2007-2013
(v % celkových prostředků)

Jak již bylo uvedeno, číselné údaje pro jednotlivé členské státy jsou značně odlišné. Na špici se nacházejí regiony spadající pod cíl Konvergence v Portugalsku a ve Španělsku, kde vyčleněné investice představovaly okolo 80% všech prostředků. Pokud jde o regiony spadající pod cíl Konkurenceschopnost, dosáhlo nejlepších výsledků Dánsko s 92% celkové částky⁸. Ve státech EU-12 jsou tyto údaje poněkud nižší, ale je důležité připomenout, že v mnoha tamějších regionech je ještě třeba investovat do celé řady odvětví, jež jsou zásadní pro hospodářský pokrok. Je však povzbudivé, že Bulharsko, Polsko a Rumunsko, které potřebují rozsáhlé investice do základní infrastruktury, se rozhodly soustředit značnou část prostředků na lisabonské priority.

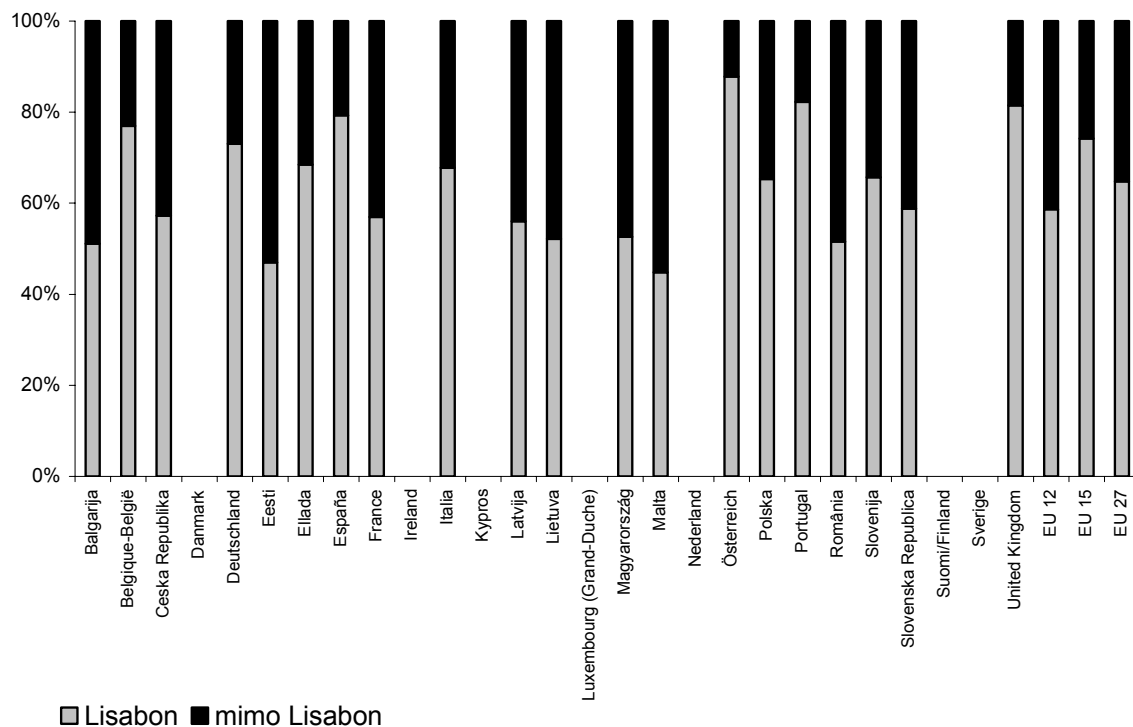
Prostředky poskytované na podporu zaměstnatelnosti a lidského kapitálu jsou obvykle zaměřeny na oblasti, na něž se vztahuje Lisabonská strategie, což vede k vysoké míře vyčleňování. Nicméně členské státy, s podporou Komise, potřebují zajistit, že zdroje na politiku soudržnosti budou skutečně soustředěny na opatření, která mají největší dopad na růst a zaměstnanost. V tomto procesu by jim měly být nápomocny nové mechanismy křížového podávání zpráv doplněné o ustanovení o vyčleňování prostředků.

⁸ Tyto číselné údaje se ještě mohou změnit na základě konečné verze operačních programů.

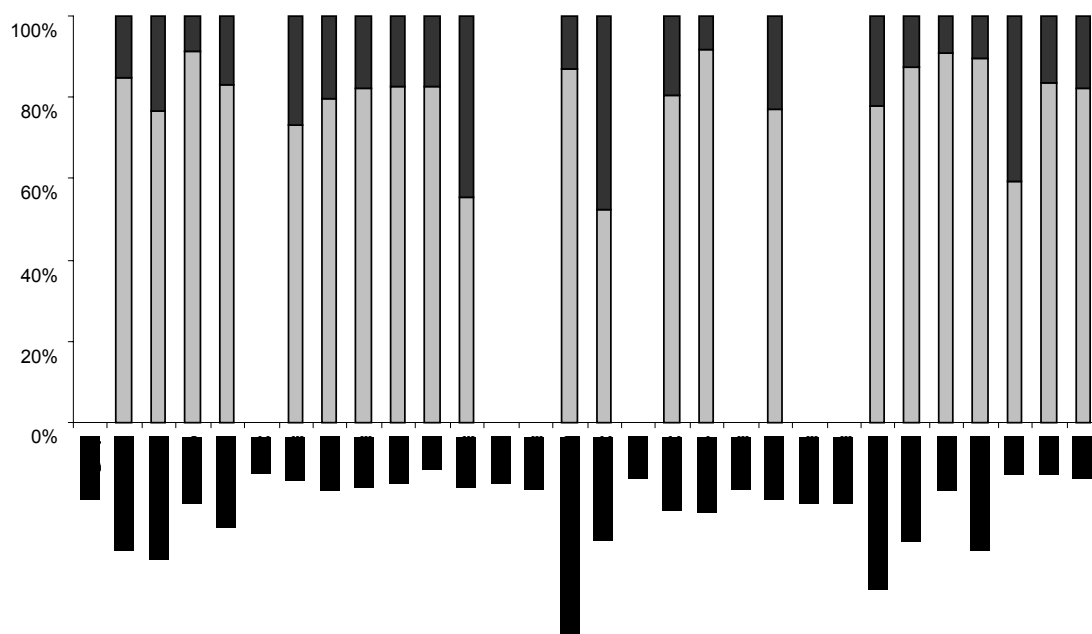
Míra vyčleňování prostředků v jednotlivých členských státech

2007–2013
(v % celkových
prostředků)

Konvergence

Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

3.3. Podpora čtyř prioritních akcí stanovených na jarních zasedáních Rady v letech 2006 a 2007

Evropská rada na svém jarním zasedání v roce 2006 vymezila čtyři prioritní oblasti obnovené Lisabonské strategie, na něž by EU a členské státy měly soustředit své úsilí, a to i v rámci programů politiky soudržnosti: větší investice do znalostí a inovací; využití podnikatelského potenciálu, zejména malých a středních podniků; zlepšení zaměstnatelnosti prostřednictvím flexikurity; lepší správa energetických zdrojů. Komise vyzvala členské státy, aby věnovaly zvláštní pozornost prosazování těchto priorit a aby je zahrnuly do svých národních a regionálních strategií.

Nové programy soudržnosti kladou zvláštní důraz na **větší investice do znalostí a inovací**. Na investice do těchto oblastí je vyhrazeno více než 85 miliard EUR⁹. Více než polovina této částky – 49,5 miliard EUR – bude investována do zlepšení inovačních kapacit podniků prostřednictvím financování transferů technologií a sítí spolupráce, jakož i výzkumu a vývoje a ekoinovací (technologie a produkty). Zbývající prostředky budou rozděleny mezi podporu šíření a používání informačních a komunikačních technologií podniky a občany a rozvoj informačních a komunikačních technologií; podporu určenou začínajícím podnikům a samostatně výdělečným osobám; rozvoj dovedností; podporu flexibilnější a přizpůsobivější pracovní síly. Politika soudržnosti bude také investovat do akcí zajišťujících, že úsilí o dosažení vynikající úrovně a inovace se stane ústředním prvkem na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy. V porovnání s obdobím 2000–2006 se jako celkový výsledek všech programů očekává, pokud jde o výzkum a vývoj a inovace, zvýšení odpovídající více než dvojnásobnému úsilí a trojnásobku přidělených finančních prostředků¹⁰. V nových členských státech bude podíl výdajů na výzkum a vývoj a inovace na celkovém dostupném rozpočtu čtyřikrát vyšší než v předchozím období. U ostatních členských států se celkový přiděl na výzkum a vývoj a inovace podstatně zvýšil. Například ačkoli podpora ze strukturálních fondů se ve Španělsku v porovnání s obdobím 2000–2006 snížila asi o 40%, výdaje na výzkum a vývoj budou zdvojnásobeny a dosáhnou více než 7,5 miliard EUR.

Pro investice do výzkumu a vývoje a do inovací bude důležité využívat potenciál existujících pólů excelence a, tam kde to bude možné, dodatečné soukromé investice. Přesto je třeba nalézt nové způsoby, jak zlepšit kapacity jednotlivých států a regionů v oblasti výzkumu a vývoje a inovací a lépe využívat současného potenciálu v oblasti výzkumu a technického rozvoje. Za tímto účelem Komise navrhuje vytvořit novou generaci laboratoří, nástrojů a infrastruktur pro základní výzkum, které budou mít světovou úroveň, což bude vyžadovat společný postup v celé EU a umožní členským státům a regionům udržet si v příštích desetiletích vedoucí pozici v oblasti výzkumu. Požadované investice by mohly být zčásti financovány programy soudržnosti v souladu s jejich specifickými cíli.

⁹ Podrobnější analýza, pokud jde o výzkum, technologický rozvoj a inovace v rámci programů přijatých nebo připravovaných na konci října 2007, se nachází v pracovním dokumentu útvarů Komise SEK(2007) 1547 ze dne 14. listopadu 2007.

¹⁰ Relativní podíl výdajů na výzkum, technologický rozvoj a inovace se zvyšuje z přibližně 11% na 25%, zatímco objem finančních prostředků se zvyšuje z 25,5 miliard EUR na 85,2 miliard EUR.

Podpora podnikání podle nových programů přímo souvisí s prioritou Rady spočívající ve **využití podnikatelského potenciálu, zejména malých a středních podniků**, a stává se pro období 2007–2013 dalším klíčovým tématem. Členské státy a regiony přikládají zvláštní význam poskytování podpůrných služeb podnikům s cílem umožnit jim, a to zejména malým a středním podnikům, aby zvýšily svou konkurenceschopnost a pronikly na mezinárodní trhy. Služby na podporu podniků, zaměřené na malé a střední podniky, by měly v příštích sedmi letech získat prostředky ve výši asi 19 miliard EUR, což představuje 5% dostupných zdrojů EU. Politika soudržnosti bude pomáhat malým a středním podnikům, aby efektivně investovaly do lidského kapitálu, vytvářely kompetentní řídicí struktury a lépe předvídaly ekonomické změny. Podpora EU určená malým a středním podnikům zahrnuje též investice, které mají pomoci vytvořit prostředí příznivější pro podnikání a snížit administrativní zátěž. Očekává se, že toto úsilí pomůže členským státům přiblížit se k přístupu založenému na principu „jednoho správního místa“ a podpořit tak podnikání.

Související opatření v této oblasti pomohlo zlepšit přístup podniků k financím z jiných zdrojů než dotace, jako jsou půjčky a rizikový kapitál. Zvláštní význam mají nové iniciativy finančního inženýrství přijaté společně Komisí a skupinou EIB: jedná se o iniciativy JEREMIE¹¹ a JESSICA¹², jejichž účelem je zlepšit dostupnost inovačních produktů finančního inženýrství v regionech. Zdroje z programů politiky soudržnosti, které mají být v rámci facility JEREMIE investovány v letech 2007–2013, se v tomto počátečním stadiu odhadují na více než 2,5 miliardy EUR. Komise nedávno přijala iniciativu na podporu mikroúvěrů, což bude mít význam pro rozvoj zaměstnanosti a zlepšení sociálního začleňování¹³.

V nedávné době Komise přijala sdělení obsahující pokyny pro celostátní a regionální orgány, pokud jde o synergie mezi intervencemi politiky soudržnosti EU, rámcovými programy pro výzkum a programem pro konkurenceschopnost a inovace¹⁴. Sdělení mimo jiné navrhuje několik možností, díky nimž Komise bude moci podpořit co nejefektivnější využívání různých zdrojů finančních prostředků, a zdůrazňuje, že je na členských státech a regionech, aby rozhodly o co nejlepším využití evropských prostředků, jež dostanou k dispozici.

¹¹ JEREMIE: Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises (Společné evropské zdroje pro nejmenší až střední podniky).

¹² JESSICA: Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas (Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí).

¹³ „Evropská iniciativa pro rozvoj mikroúvěrů na podporu růstu a zaměstnanosti“, KOM(2007) 708 ze dne 13. listopadu 2007.

¹⁴ KOM(2007) 474 ze dne 16. srpna 2007: „Konkurenceschopnost evropských regionů na základě výzkumu a inovací – Příspěvek k vyššímu růstu a k vytváření více a lepších pracovních příležitostí“.

Nové programy se také budou snažit o **zlepšení zaměstnatelnosti prostřednictvím flexikurity**, a to tím, že budou nápomocny pracovníkům, podnikům a podnikatelům v jejich úsilí o neustálé přizpůsobování se novým výzvám, jež představují globalizované trhy. Bylo vyčleněno přibližně 13,5 miliard EUR na pomoc podnikům při rozvoji perspektivních strategií řízení lidských zdrojů, zavádění inovačních a produktivnějších forem práce a organizace práce a usnadnění procesu transformace v důsledku restrukturalizací. Vedle toho budou aktivní politiky trhu práce a opatření v oblasti celoživotního učení poskytovat občanům příležitosti k dosažení odborných způsobilostí a kvalifikací, které jsou pro ně v měnícím se světě nezbytné. To předpokládá přímou podporu individuálním a systémovým opatřením na zlepšení fungování trhu práce. Nové programy, představující společně částku okolo 32 miliard EUR, přispějí k lepšímu přístupu k zaměstnání prostřednictvím opatření sahajících od osobní asistence až po modernizaci úřadů práce. Jak vyplývá ze závěrů Rady, účinné provádění reformy trhu práce bude možné pouze tehdy, zapojí-li se do nich aktivně sociální partneři, na což bude z rozpočtu politiky soudržnosti vyhrazena částka ve výši přibližně 50 milionů EUR. První odhady ukazují, že politika soudržnosti v příštích sedmi letech podpoří různé složky flexikurity pomocí prostředků ve výši zhruba 50 miliard EUR.

Vzhledem k významné ekonomické návratnosti investic do vzdělávání dětí a mládeže budou prostředky věnované na zlepšení lidského kapitálu v tomto novém programovém období podstatně vyšší, než v předchozím období. Na podporu reformy systémů vzdělávání a odborné přípravy by tak podle plánu mělo připadnout asi 25,3 miliard EUR. V tomto ohledu bude zvláštní pozornost zaměřena na mladou generaci, která představuje významný potenciální zdroj kvalifikované pracovní síly. Tento přístup se v programech soudržnosti projevil silným závazkem, pokud jde o přispění k dosažení cílů týkajících se předčasného ukončování školní docházky a pomoci mladým nezaměstnaným osobám, jak bylo schváleno v Radě.

Nové programy také odrážejí značný důraz, který se klade na **lepší správu energetických zdrojů a přijetí účinné a integrované energetické politiky EU**. Velká část úsilí v tomto odvětví připadá na soukromý sektor, proto se absolutní hodnoty výdajů v rámci těchto programů jeví v porovnání s ostatními oblastmi jako poměrně nízké. Nicméně oproti období 2000–2006 se investice do obnovitelných energií a energetické účinnosti zvýší pětkrát, pokud jde o cíl Konvergence, a sedmkrát, pokud jde o cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

3.4. Zohledňování dalších klíčových doporučení Rady a priorit Společenství

Investice do oblastí, jichž se týká Lisabonská strategie, se zaměří na celou řadu otázek s cílem pomoci členským státům při překonávání jejich specifických obtíží při dosahování cílů stanovených v integrovaných hlavních směrech a v doporučeních pro jednotlivé státy.

Cílem nových programů politiky soudržnosti je vytvářet situace, jež budou přínosné pro všechny strany, prostřednictvím posílení potenciálních synergií mezi **ochranou životního prostředí, prevencí rizik a růstem**. Mezi priority v této oblasti patří ustanovení o environmentálních službách, jako jsou např. dodávky pitné vody, infrastruktury pro zpracování odpadu a pro čištění odpadních vod, lepší správa přírodních zdrojů, dekontaminace půdy za účelem jejího využití pro nové hospodářské aktivity a ochrana proti environmentálním rizikům. Do těchto oblastí by mělo být investováno přibližně 51 miliard EUR.

Základním předpokladem pro hospodářský rozvoj v každém regionu či zemi je odpovídající **dopravní síť**. Pro členské státy a regiony způsobilé pro financování v rámci cíle Konvergence nebo z Fondu soudržnosti je proto jasnou prioritou rozvoj transevropských dopravních sítí (TEN-T). Zhruba polovina celkových prostředků přidělených na dopravu (76 miliard EUR) bude věnována projektům TEN-T (38 miliard EUR¹⁵). Patří sem klíčové projekty, jako např. rozvoj železnice „Rail Baltica“, která povede z Helsinek do Varšavy, „Východozápadní koridor“, silniční spojení mezi lotyšskými námořními přístavy a Rigou a Ruskem, multimodální osa spojující Portugalsko a Španělsko s ostatními evropskými státy a mnoho dalších. Další investice do dopravy, financované z programů politiky soudržnosti, zahrnují sekundární spojení, která zlepší přístup k sítím TEN-T, a podporu dopravních systémů šetrnějších k životnímu prostředí a představují téměř 45% všech prostředků vyčleněných na dopravu, což se rovná částce asi 34 miliard EUR.

Rada doporučila některým členským státům¹⁶, aby v oblasti zaměstnanosti přijaly přístup založený na celoživotním cyklu a aby **podporovaly takové trhy práce, které budou otevřené** skupinám ohroženým sociálním vyloučením. Například polské orgány byly vyzvány k tomu, aby dokončily reformu veřejných služeb zaměstnanosti, jež umožní rozšířit činnosti zaměřené na znevýhodněné skupiny a na niž byla poskytnuta částka 1,5 miliardy EUR. Zprávy členských států o provádění také upozorňují na význam, který měly programy politiky soudržnosti při poskytování aktivních opatření ve prospěch zaměstnanosti pro 25% dlouhodobě nezaměstnaných a při zajišťování toho, aby každý nezaměstnaný dostal příležitost začít znovu.

Splnění lisabonských cílů závisí na efektivitě orgánů veřejné správy a služeb. Asi 3,6 miliardy EUR bude vynaloženo na modernizaci orgánů veřejné správy a služeb na celostátní, regionální a místní úrovni a na vytvoření a provádění účinných politik a programů. Opatření se budou týkat zejména zlepšování kvality právních předpisů a jejich prosazování, provádění hodnocení dopadů a vytváření dostupných a kvalitních služeb pro občany a podniky. Kromě podpory lepších právních předpisů se intervence zaměří také na potřebné zefektivnění správních postupů a zvýšení odborné způsobilosti zaměstnanců. Intervence v rámci politiky soudržnosti například pomohou Řecku, aby vyhovělo doporučením týkajícím se modernizace veřejné správy a posílení jeho regulačních, kontrolních a prováděcích kapacit. Podobně Bulharsko a Rumunsko vytvořily zvláštní programy na podporu rozvoje správních kapacit, neboť to je považováno za předpoklad účinného provádění všech ostatních strukturálních reforem.

Také facilita pro technickou pomoc JASPERS¹⁷, spravovaná prostřednictvím nového partnerství mezi EIB a Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj, bude pomáhat novým členským státům při rozvoji kapacit pro přípravu vysoce kvalitních projektů, včetně projektů partnerství veřejného a soukromého sektoru, které by mohly získat finanční podporu ze strany Unie.

¹⁵ Tato částka se zvýší až na 44,2 miliard EUR, zahrnou-li se do ní investice do inteligentních dopravních systémů, letišť a přístavů, které jsou rovněž součástí sítí TEN-T.

¹⁶ HU, SK, PL, EE.

¹⁷ Joint Assistance in Support of Projects in European Regions - Společná pomoc při podpoře projektů v evropských regionech.

3.5. Podpora partnerství

Jedním z klíčových faktorů zvyšujících přidanou hodnotu a účinnost politiky soudržnosti je kvalita partnerství mezi všemi zúčastněnými stranami, včetně partnerů na regionální a místní úrovni, při přípravě a provádění programů politiky soudržnosti. Politika soudržnosti vytvořila jedinečný systém správy na více úrovních, v němž působí partneři jak na vertikální úrovni (Společenství, celostátní, regionální a místní orgány), tak na úrovni horizontální (zástupci podniků, odbory, nevládní organizace atd.). Z počátečního posouzení programových dokumentů vyplývá, že partnerské strategie se v jednotlivých zemích liší¹⁸ v závislosti na jejich institucionálním prostředí. Ačkoli v mnoha členských státech se struktury pro zapojení partnerů do tvorby programů oproti minulosti zlepšily, je třeba při provádění programů více rozvíjet intenzivní spolupráci všech hlavních aktérů na reformním programu s cílem zajistit, aby byly prostředky soustředěny na strategii pro růst a zaměstnanost.

4. ZÁVĚRY

Analýza nové generace strategií a programů politiky soudržnosti na období 2007–2013 ukazuje, že většina dostupných zdrojů bude použita na plnění hlavní politické priority Unie: Lisabonské strategie pro růst a zaměstnanost. To vyplývá v první řadě ze zásadní reformy politiky soudržnosti na období 2007–2013, která vytvořila základ pro strategičtější přístup k plánování investic vycházejících z Lisabonské strategie a pro větší ztotožnění se s touto strategií v praxi díky větší decentralizaci správy a významnější úloze partnerů.

Reforma politiky soudržnosti, již dodala impuls nová ustanovení o vyčleňování prostředků, zjevně změnila povahu jednání mezi Komisí a orgány jednotlivých států a regionů, která jsou dnes více než dříve zaměřena na způsoby, jak podpořit hospodářskou konkurenceschopnost a vytváření pracovních míst. Komise také nedávno upozornila na důležitost těchto prvků, které představují klíčové zásady účinné politiky Společenství s ohledem na budoucí jednání o rozpočtu EU na období po roce 2013¹⁹.

V souvislosti s přerozdělováním prostředků v rámci fondů se tak v praxi bude klást čím dál větší důraz na to, jak tyto prostředky co nejlépe využívat.

V tomto stadiu jsou v programových dokumentech stanoveny plány členských států a regionů na příští období a fáze provádění teprve začíná. Vysoká očekávání ohledně nových programů se podaří splnit pouze tím, že v příštích letech dospějeme ke konkrétním výsledkům. Proto bude zásadní zajistit efektivní a včasné provádění plánovaných akcí a v případě potřeby posílit schválená opatření s cílem zachovat těsný vztah mezi politikou soudržnosti a lisabonskými prioritami během celého programového období.

¹⁸ V tomto ohledu byla velmi přínosná práce platformy Výboru regionů pro monitorování Lisabonské strategie. Viz <http://lisbon.cor.europa.eu/>.

¹⁹ Evropská komise (2007): *Reforma rozpočtu, změna Evropy* - SEK(2007) 1188.

Komise bude nadále úzce spolupracovat s členskými státy a bude využívat systémů a postupů, které byly vytvořeny pro monitorování, hodnocení a případné přizpůsobení programů měnícím se okolnostem a prioritám. V závislosti na získaných informacích bude Komise podávat další zprávy o provádění a na jaře 2008 vydá podrobnější zprávu vycházející ze závěrů všech jednání o programech na období 2007–2013. Komise též využije příležitosti, kterou jí poskytuje lisabonský cyklus řízení, aby upozornila Radu na veškerá zlepšení, jež by mohla být potřebná pro provádění programů, včetně případných doporučení pro jednotlivé země. Hodnocení výsledků bude důležité pro lepší pochopení účinků, jež má vyčleňování prostředků na růst a zaměstnanost.

Lze tedy říci, že úspěch nových programů soudržnosti je zásadní pro naplnění celkových ambicí Unie, pokud jde o výrazný hospodářský růst, více pracovních míst a lepší pracovní místa a vyšší životní úroveň jejích občanů.